

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Juříčkové v právní věci žalobců: a) L. T., b) A. T., c) S. T., všichni zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem, sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 3. 2019, č. j. OAM-671/ZA-ZA12-ZA18-2016, č. j. OAM-672/ZA-ZA12-ZA18-2016 a č. j. OAM-670/ZA-ZA12-ZA18-2016, o kasačních stížnostech žalobců a) - c) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 6. 2020, č. j. 28 Az 6/2019 - 70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.
- III. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Ing. Jiřího Špeldy **se určuje** částkou 9 365 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Rozhodnutími ze dne 12. 3. 2019 neudělil žalovaný žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Důvodem žádosti byly problémy, které měl žalobci a) zprostředkovaně působit S. A., arménský oligarcha, jenž se chtěl zmocnit jeho obchodu. Osoby spojené s oligarchou žalobci a) vyhrožovali, že ublíží jeho rodinným příslušníkům, proběhlo i několik incidentů.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové, který žaloby zamítl.

[3] Krajský soud neshledal, že by byl žalobce a) jako podnikatel součástí sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, k čemuž odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 - 93. Dále konstatoval, že

původcem pronásledování může být soukromá osoba pouze tehdy, pokud veřejná moc není schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu. Soud uznal, že situace v Arménii je problematická, nedospěl však k závěru o selhání vnitrostátní ochrany či její neúčinnosti v konkrétním případě žalobců, kteří tuto možnost ani nezkusili. Soud dále připomněl, že výčet důvodů v § 12 zákona o azylu je taxativní. Ani k naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle soudu nedošlo, neboť žalobci nevyčerpali možnosti vnitrostátní ochrany.

[4] Podklady o situaci v zemi původu považoval soud za dostačující. Uvedl, že žalovaný shromáždil v praxi obvyklé podklady, mezi které patří i vlastní vypracované zprávy. Ty jsou vypracovávány dle Pokynů Evropské unie pro zpracování informací o zemích původu a Zprávy Podpůrného evropského azylového úřadu (EASO) k metodice informací o zemích původu v čase omezeném datem vydání na základě uznávaných a relevantních veřejně dostupných informací. Zdroje informací jsou přitom v textu uvedeny ve formě poznámek a seznamu použitých zdrojů. Informace OAMP i v této věci tak vycházejí z podkladů zpracovaných mezinárodními organizacemi (a to i např. organizací Freedom House, kterou žalobci v žalobě výslovně jmenovali), jak je zřejmé ze seznamu použitých zdrojů v nich uvedených. Již během správního řízení se mohli žalobci s obsahem shromážděných zpráv seznámit a proti jejich relevanci či aktuálnosti podávat námitky, což neučinili.

[5] Soud uzavřel, že žalovaný nepovažoval výpovědi žalobců za nevěrohodné, po jejich posouzení ovšem dospěl ke správnému závěru, že mezinárodní ochranu žalobcům nebylo možno udělit z důvodu, že zcela rezignovali na jakoukoliv možnost ochrany u státních orgánů ve vlasti bez toho, že by uvedli jediný konkrétní důvod svého postupu. Zcela obecná tvrzení o vysoké míře korupce v zemi a vlivu oligarchů na chod policie totiž postačit nemohou.

II. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podali všichni žalobci (stěžovatelé) kasační stížnosti.

[7] Stěžovatelé namítají, že jsou v zemi původu pronásledováni z důvodu příslušnosti stěžovatele a) k sociální skupině, a to skupině podnikatelů konkurujících oligarchům. Neztotožňují se se závěrem krajského soudu, že cílem oligarchy byli pouze z materiálních pohnutek. Nátlak na stěžovatele a) se odvíjí od jeho příslušnosti ke skupině podnikatelů. Dále stěžovatelé nesouhlasí se závěrem, že oligarcha S. A. je soukromou osobou.

[8] Žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť si opatřil velmi omezený soubor informací o zemi původu, a to zejména své vlastní rešerše, nadto neaktuální. Stěžovatelé ve svých výpovědích podali věrohodný příběh, který zapadá do kontextu situace v zemi původu. Žalovaný ani soud neprokázali ani netvrdili jeho nevěrohodnost.

[9] K otázce nutnosti obrátit se na policii odkazují stěžovatelé na rozhodnutí ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, kde je stanoveno, že nelze po žadateli požadovat, aby se obracel na orgány, které nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu.

pokračování

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvedl, že ve svém postupu ani postupu krajského soudu nespátňuje žádné pochybení. Krajský soud se dostatečně zabýval všemi námitkami.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasačních stížností nejprve zhodnotil, že jsou splněny podmínky řízení a kasační stížnosti jsou přípustné. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnosti svým významem podstatně přesahují zájmy stěžovatelů. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Stěžovatelé k přijatelnosti svých kasačních stížností nic neuvedli. Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelé v kasačních stížnostech nevznáší žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[14] K otázce podkladů o zemi původu lze odkázat na rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, z něž správně vyšel i krajský soud a jenž uvádí, že: „*Informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.*“ Vzhledem k příběhu, který stěžovatelé popisovali, si žalovaný opatřil zejména informace o politické situaci v zemi, o boji s organizovaným zločinem a informace týkající se strany, v níž působil oligarcha, jenž měl stěžovatelům způsobovat problémy. Krajský soud posoudil uvedenou námitku zcela v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[15] K definici „určité sociální skupiny“ se Nejvyšší správní soud vyjádřil zejména v rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60, ve kterém uvedl, že se jedná o skupinu osob, „*která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob.*“ Z těchto úvah vycházel soud i v usnesení ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 - 93, ve kterém posuzoval, zda mohou být sociální skupinou podnikatelé v Rusku. Krajský soud danou otázku správně posoudil v intencích uvedené judikatury.

[16] K obecně formulované námitce posouzení oligarchy, který měl stěžovatelům vyhrožovat, jako soukromé osoby lze se stejnou mírou obecnosti odkázat na § 2 odst. 6 zákona o azylu, který uvádí, že původcem pronásledování nebo vážné újmy může být

státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát, nebo i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že výše vyjmenované subjekty nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Stěžovatelé nikterak nezdůvodnili, z jakého důvodu by nemělo na tuto osobu být pohlíženo jako na osobu soukromou. Z obstaraných zpráv o zemi původu vyplývá, že strana, jejímž měl být oligarcha členem, nebyla v parlamentních volbách úspěšná, žalovaný i soud tak správně poukázali na to, že S. A. již nezastává žádné výsadní postavení v rámci parlamentu. Stejně tak žalovaný a krajský soud správně a v intencích judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 – 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 – 68, či ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62) posoudili otázku možnosti obrátit se s žádostí o pomoc proti nezákonnému jednání soukromých osob na státní orgány země původu.

[17] V rozhodnutí ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, na které stěžovatelé poukazují, soud uvedl: „*Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmu způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není (...), žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (či nedostatečnosti) ochrany v zemi původu tudíž leží na straně [žadatele].*“ Ze zpráv, které žalovaný pro rozhodnutí obstaral, vyplývá, že po politických změnách po parlamentních volbách v roce 2018 byl prioritou nové vlády boj s korupcí a policie odhalovala a řešila i případy trestné činnosti dříve vlivných osob. Není tak zjevné, že by stěžovatelé neměli možnost obrátit se na odpovědné orgány v zemi původu, a jejich obecné tvrzení, že to není možné, vyvrací obstarané informace o zemi původu.

[18] Žalovaný ani krajský soud nepostupovali ani v rozporu s judikaturou týkající se věrohodnosti výpovědí žadatelů o mezinárodní ochranu a jejího prokazování. Krajský soud správně uvedl, že věrohodnost výpovědí stěžovatelů nebyla zpochybněna, nebyla však naplněna jedna z dalších podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v jakékoliv z jejich podob, a to nemožnost vnitrostátní ochrany.

[19] Nejvyšší správní soud tak neshledal, že by krajský soud pochybil, a nadto způsobem, který by mohl mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Kasační stížnosti tak nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelů.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnosti jako nepřijatelné podle § 104a s. ř. s.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[22] Stěžovatelům byl Krajským soudem v Hradci Králové ustanoven zástupcem advokát JUDr. Ing. Jiří Špelda, a to usnesením ze dne 1. 7. 2019, č. j. 28 Az 6/2019 - 39 [stěžovatel a)], č. j. 28 Az 5/2019 - 36 [stěžovatelce b)] a č. j. 28 Az 7/2019 - 38 [stěžovatelce c)]. Následně byly žaloby stěžovatelů při jednání dne 20. 5. 2020 spojeny ke společnému projednání a nadále vedeny pod sp. zn. pod sp. zn. 28 Az 6/2019. V případě ustanoveného

pokračování

advokáta platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[23] V souladu s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), činí běžně odměna za jeden úkon právní služby 3 100 Kč. Protože se však jednalo o společné úkony při zastupování tří osob, náleží advokátovi ve smyslu § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 % (tedy odměna ve výši 2 480 Kč za každý jeden úkon a jednu každou zastupovanou osobu).

[24] V řízení o kasačních stížnostech učinil zástupce stěžovatelů jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasačních stížností [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za který mu náleží odměna ve výši 7 440 Kč (3 x 2 480 Kč) a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, celkem tedy 7 740 Kč. Tuto částku soud zvýšil o 1 625 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Výše odměny tedy činí celkem 9 365 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2021

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu